

leuKtisme
Stichting

Position paper

Voor publieke en commerciële professionals

Veel publieke en commerciële professionals werken hard aan beleid, dienstverlening of systemen die goed moeten zijn voor iedereen. Toch lopen leuKtisten vast — mensen die logisch, ethisch en universeel handelen als natuurlijke oriëntatie hebben. Zij vallen buiten standaardprocessen en worden vaak verkeerd begrepen.

Deze position paper help je om hen te herkennen, serieus te nemen en structureel mee te laten doen. Want als systemen gaan kloppen voor leuKtisten, kloppen ze vaker ook voor de rest van ons.

leuKtisten schrijven l, e en u altijd met kleine letters omdat deze dienend zijn aan de grote K van het Karmische Pad van De Gulden Regel. Deze schrijfwijze benadrukt de balans tussen rationeel denken en moreel handelen voor het algemeen belang.

leuKtisme

leuKtisme is een vorm van neurodiversiteit. Het gaat over een aangeboren drang om **logisch**, **ethisch** en **universeel** te handelen. Hierbij geldt het sociale model: de beperking zit in een omgeving die onlogisch, onethisch of niet-universeel is ingericht. Dit maakt leuKtisten krachtig, maar ook kwetsbaar in een wereld die vaak anders werkt. Daarom valt leuKtisme onder het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Je kunt helpen deze mensen niet te corrigeren, maar te beschermen in hun waardevolle manier van functioneren.

leuKtisten

leuKtisten zijn mensen die vanuit zichzelf handelen op een manier die logisch, ethisch en universeel klopt. Ze voelen vaak haarfijn aan wat rechtvaardig is en wat niet. In omgevingen die willekeurig of onduidelijk zijn, raken ze snel overprikkeld of trekken zich terug. leuKtisten lopen vaak vast in zorg, werk of onderwijs, juist omdat hun integriteit niet begrepen wordt. Je kunt leren hun gedrag niet te verwarren met stoornissen, maar te herkennen als consistent en waardevol.

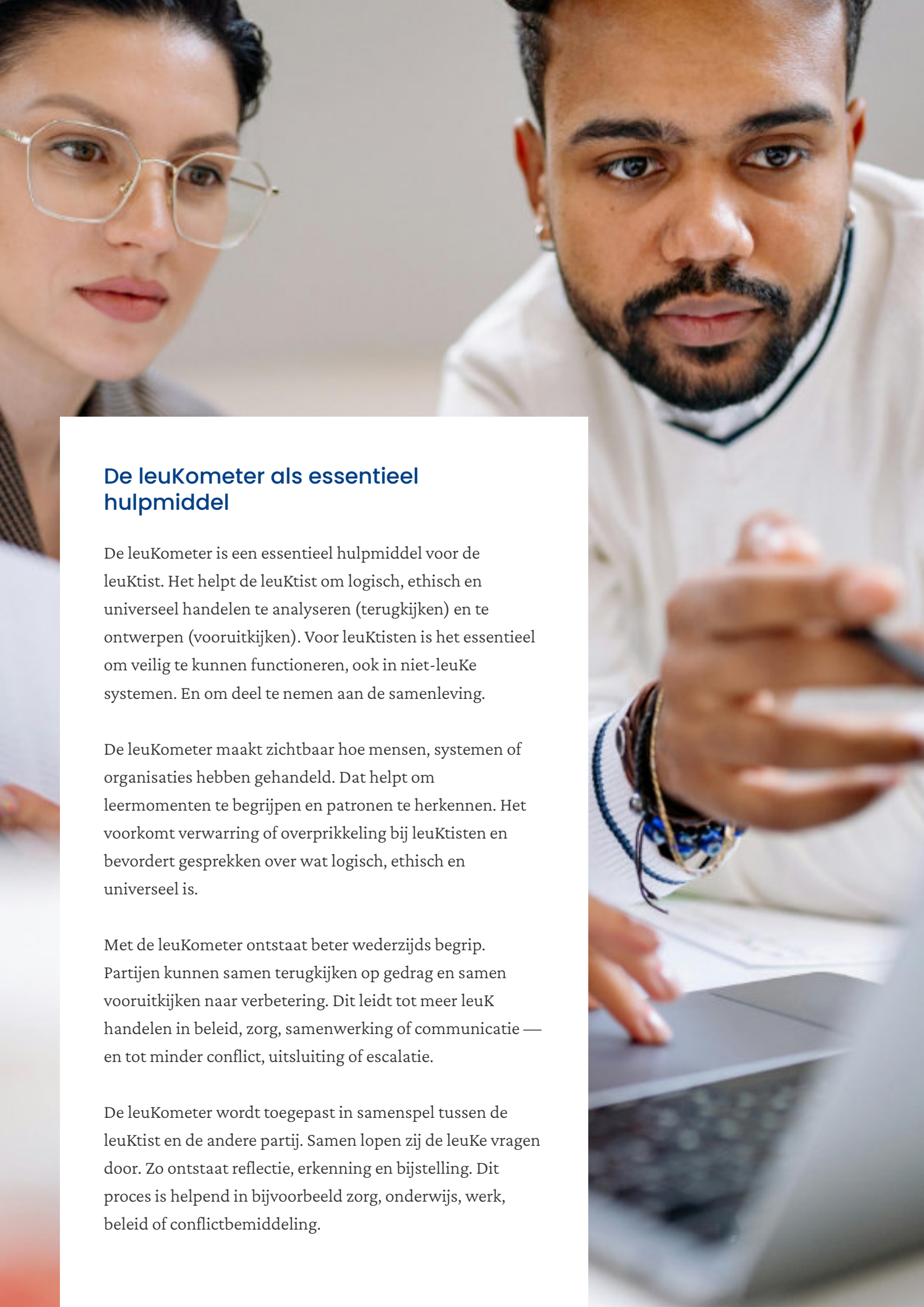
leuKometer

De leuKometer is een hulpmiddel dat leuKtisten helpt om situaties te beoordelen op logica, ethiek en universaliteit. Voor hen is dit even essentieel als een blindenstok voor blinden. De leuKometer maakt onzichtbare spanningen bespreekbaar. Je kunt het gebruiken om gedrag beter te begrijpen, om conflicten te voorkomen en om passende zorg te bieden. Het is ook inzetbaar in trainingen, dossiers en juridische onderbouwing van redelijke aanpassingen.

leuKpas

De leuKpas is een herkenbaar hulpmiddel voor leuKtisten, vergelijkbaar met de Autipas voor autisten. De pas helpt om snel duidelijk te maken dat iemand anders reageert omdat hij of zij logisch, ethisch en universeel wil handelen. De leuKtist voorkomt met deze pas misverstanden, stress en verkeerde aannames. De leuKpas maakt het makkelijker om direct passende communicatie of bejegening toe te passen.

A woman with glasses and a man with a beard are looking at a laptop screen. The woman is on the left, wearing glasses and a dark top. The man is on the right, wearing a white sweater and has a beard. They are both looking intently at the laptop screen, which is partially visible at the bottom right. The background is a plain, light-colored wall.

De leuKometer als essentieel hulpmiddel

De leuKometer is een essentieel hulpmiddel voor de leuKtist. Het helpt de leuKtist om logisch, ethisch en universeel handelen te analyseren (terugkijken) en te ontwerpen (vooruitkijken). Voor leuKtisten is het essentieel om veilig te kunnen functioneren, ook in niet-leuKe systemen. En om deel te nemen aan de samenleving.

De leuKometer maakt zichtbaar hoe mensen, systemen of organisaties hebben gehandeld. Dat helpt om leermomenten te begrijpen en patronen te herkennen. Het voorkomt verwarring of overprikkeling bij leuKtisten en bevordert gesprekken over wat logisch, ethisch en universeel is.

Met de leuKometer ontstaat beter wederzijds begrip. Partijen kunnen samen terugkijken op gedrag en samen vooruitkijken naar verbetering. Dit leidt tot meer leuK handelen in beleid, zorg, samenwerking of communicatie — en tot minder conflict, uitsluiting of escalatie.

De leuKometer wordt toegepast in samenspel tussen de leuKtist en de andere partij. Samen lopen zij de leuKe vragen door. Zo ontstaat reflectie, erkenning en bijstelling. Dit proces is helpend in bijvoorbeeld zorg, onderwijs, werk, beleid of conflictbemiddeling.

Huidige situatie

Wat er mis gaat

Veel processen in publieke en commerciële organisaties zijn niet ingericht op mensen die logisch, ethisch en universeel willen handelen. leuKtisten raken verstrikt in bureaucratie, onduidelijke procedures of tegenstrijdig beleid. Ze krijgen zelden de ruimte om vanuit hun waarden bij te dragen of af te wijken van standaardgedrag. Hierdoor vallen ze uit in werk, zorg of dienstverlening. Wat ontbreekt is maatwerk, herkenning en een eerlijke manier om morele consistentie te laten bestaan binnen systemen.

Epistemisch onrecht

leuKtisten worden vaak niet serieus genomen als ze iets zeggen dat afwijkt van de norm. Hun logica wordt weggezet als lastig of ongepast. Dat heet epistemisch onrecht: hun kennis wordt niet geloofd of niet begrepen. Er is geen taal om hun manier van denken te duiden. Dit gebeurt vooral in klantgesprekken, teamoverleggen of beleidsprocessen. Het gevolg is uitsluiting, terwijl hun logische, ethische en universele kijk juist kan bijdragen aan heldere en eerlijke oplossingen.

Niet deelnemen als ieder ander

Hoewel leuKtisten volledig capabel zijn, worden ze vaak uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving. Organisaties bieden geen redelijke aanpassingen, terwijl dat wettelijk verplicht is onder het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Yasmin wil haar energietoeslag aanvragen.

De website zegt dat dit kan via een digitaal formulier. Maar het formulier bevat tegenstrijdige vragen en vereist keuzes die met haar waarden botsen. Telefonisch krijgt ze geen hulp. Haar bezwaren worden weggezet als lastig. Ze voelt zich onzichtbaar en buiten gesloten. Haar logisch, ethisch en universeel denken wordt niet begrepen. Yasmin haakt af. Niet omdat ze niet wil, maar omdat het systeem haar morele helderheid niet aankan.

Thomas werkt bij een gemeente en ontdekt dat de regeling voor jeugdzorg gezinnen met lage inkomens uitsluit van maatwerk.

Hij brengt dit in. Zijn collega's noemen hem te rechtlijnig. Zijn ethische vragen worden genegeerd. Hij voelt zich afgesneden van het team en raakt uitgeput. Zijn inzet voor logische, ethische en universele oplossingen wordt gezien als weerstand. Terwijl hij juist wil bijdragen aan beleid dat klopt, wordt zijn leuKtistische houding ontmoedigd.

Nienke merkt als ontwerper van klantreizen dat veel klachten terug te leiden zijn naar onlogische processen.

Ze gebruikt de leuKometer om stappen in de reis te toetsen op logica, ethiek en universaliteit. Hierdoor vallen knelpunten eerder op. Ze stemt haar ontwerpen af met collega's én gebruikers. Klanten voelen zich meer gehoord en begrepen. leuKtistisch denken helpt Nienke om systemen te ontwerpen die helder, eerlijk en mensgericht zijn — ook voor mensen die anders vastlopen.

Angelo werkt bij een verzekeraar. Tijdens gesprekken met klanten merkt hij vaak dat hun frustratie ontstaat door onbegrijpelijk beleid. In plaats van defensief te reageren, gebruikt hij de leuKometer als reflectietool. Daardoor kan hij het beleid beter uitleggen en soms signaleren dat het beleid zelf niet klopt. Zijn team ziet minder klachten en meer tevreden klanten. Dankzij Jordi's leuKtistische aanpak wordt klantcontact menselijker en sluit het beter aan bij logische, ethische en universele waarden.

Gewenste situatie

Onze visie

In 10 jaar is leuKtisme wereldwijd erkend als een vorm van neurodiversiteit. leuKtisten zijn zichtbaar, beschermd en kunnen actief deelnemen aan werk, zorg en samenleving. Systemen zijn zó ingericht dat leuKtisten niet meer hoeven te vechten voor logische, ethische en universele oplossingen — maar juist worden ingezet om die te versterken. De leuKometer en leuKpas zijn ingeburgerde hulpmiddelen. Organisaties weten wat leuKtisme is en handelen ernaar, zonder uitzondering.

Verankering in organisaties

De leuKometer wordt een standaardhulpmiddel voor wie werkt met ethiek, beleid, klantinteractie of compliance. Je kunt hem inzetten bij besluitvorming, klachtenbehandeling of organisatieontwikkeling. Het helpt om logisch, ethisch en universeel handelen te toetsen en ontwerpen. Binnen CSRD, ESG of integriteitsbeleid biedt de leuKometer een concreet kader. Zo maken organisaties niet alleen rapportages kloppend, maar ook hun handelen. Daarmee worden ze aantrekkelijker voor medewerkers, burgers én toezichthouders — inclusief leuKtisten.

De leuKometer als essentieel hulpmiddel

De leuKometer is voor leuKtisten wat een blindenstok is voor blinden: een onmisbaar hulpmiddel. Het helpt bij het begrijpen, duiden en verbeteren van situaties waarin logica, ethiek of universaliteit ontbreken. In gesprek met professionals maakt de leuKometer bespreekbaar waarom iets wringt en wat anders kan. Door het samen toe te passen ontstaat wederzijds begrip. Dat voorkomt escalatie, voorkomt miscommunicatie en verhoogt de kans op duurzame samenwerking of herstel.

De leuKpas als praktische erkenning

Net zoals de Autipas helpt bij het herkennen van autisme, biedt de leuKpas duidelijkheid over leuKtisme. Het is een klein hulpmiddel waarmee iemand laagdrempelig zichtbaar maakt dat hij of zij op een andere manier denkt, voelt en handelt. Dit voorkomt verwarring in klantcontact, gesprekken of handhaving. Voor professionals biedt het een uitnodiging tot redelijke aanpassing en constructief overleg. Voor leuKtisten betekent het erkenning, veiligheid en betere toegang tot organisaties en diensten.

Verdieping

Een leuke klantreis werkt voor iedereen

Een klantreis moet logisch, ethisch en universeel aanvoelen — voor iedereen, maar zeker voor leuKtisten. Zij raken snel de weg kwijt als processen tegenstrijdig, willekeurig of vaag zijn. Maar ook voor andere klanten of burgers zorgt een heldere, eerlijke route voor minder fouten, minder frustratie en meer vertrouwen. Door de klantreis leuK te ontwerpen, voorkom je escalatie, bespaar je kosten en bouw je aan een systeem dat echt klopt — voor mensen, niet voor protocollen.

leuKtisten zijn kompasdragers binnen je organisatie

leuKtisten herkennen snel waar systemen schuren met logica, ethiek of universele waarden. Dat maakt hen waardevol binnen beleid, toezicht, HR of klantinteractie. Geef je ruimte aan hun blik, dan bouw je aan een leuke organisatie: één die klopt van binnenuit. Of het nu gaat om collega's, klanten of burgers — met leuKtisten binnen je organisatie toets je beleid niet alleen op effectiviteit, maar op integriteit. Zo maak je je organisatie robuust, betrouwbaar én menselijk.

Versneller voor duurzaamheid

Als je werkt met leuKtisten, leuKtisme en de leuKometer, boek je sneller resultaat op strategische doelen. Denk aan de Sustainable Development Goals, CSRD-verplichtingen of de Charter for Compassion. De leuKometer maakt moreel en sociaal handelen toetsbaar en bespreekbaar. Dat versnelt duurzame besluitvorming, voorkomt reputatieschade en verlaagt compliancekosten. Het is niet alleen een ethische keuze, maar ook een slimme. Een organisatie die leuK handelt, loopt voorop in een wereld die steeds meer vraagt om helderheid en mededogen.

Bereid jezelf voor op interactie met leuKtisten

Begin met bewustwording. Begrijp dat leuKtisten vaak vastlopen in processen die niet logisch, ethisch of universeel zijn ingericht. Door dit te herkennen, voorkom je escalatie, miscommunicatie en onnodige frustratie. Reflecteer op je eigen beleid en houding. Je hoeft geen expert te zijn, maar wél ontvankelijk voor een andere manier van waarnemen, voelen en handelen. Dit is de eerste stap naar een leuKere organisatie — voor iedereen.

Volg een presentatie van Stichting leuKtisme

Een presentatie biedt jou en je team de kans om op laagdrempelige wijze kennis te maken met leuKtisme, de leuKometer en de waarde van logisch, ethisch en universeel handelen. Er wordt ingegaan op praktijkvoorbeelden, juridische kaders (zoals het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap) en jouw rol als publieke of private organisatie.

De presentatie is maatwerk, afgestemd op je sector en vraagstukken.

Volg een training in leuK handelen

De training ‘leuK handelen in praktijk’ biedt handvatten om consistent te handelen binnen complexe omgevingen. Je leert hoe je beleid en processen zó kunt inrichten dat ze toegankelijk worden voor leuKtisten — en tegelijk begrijpelijker, eerlijker en effectiever voor iedereen. Je oefent met de leuKometer en past deze toe op jouw eigen casussen. Na afloop weet je wat je morgen anders kunt doen.

Neem deel aan een pilot met de leuKometer

Doe mee aan een pilot waarin je de leuKometer inzet binnen je organisatie. Of het nu gaat om HR, beleid, klantprocessen of compliance: je leert hoe de leuKometer je helpt bij reflectie en besluitvorming. Stichting leuKtisme begeleidt je stap voor stap, zodat je snel waarde ervaart. De pilot is een veilige manier om te ontdekken hoe logisch, ethisch en universeel handelen in jouw praktijk vorm krijgt.

Integreer de leuKometer in compliance en governance

Ben je verantwoordelijk voor CSRD, ESG of interne ethische codes? De leuKometer is een praktisch instrument dat helpt bij toetsing en verbetering.

Door het op te nemen in de governance-structuur, toon je aan dat jouw organisatie niet alleen aan regels voldoet, maar ook bewust werkt aan rechtvaardige en

consistente besluitvorming. Het is een unieke kans om jouw maatschappelijke verantwoordelijkheid aantoonbaar te maken.

Sluit een leuK partnerschap

Word partnerorganisatie van Stichting leuKtisme. Je ontvangt ondersteuning bij de toepassing van leuK denken, draagt bij aan maatschappelijke innovatie en toont leiderschap in ethisch en universeel handelen. Partners dragen ook financieel bij via een licentiemodel of projectbijdrage. Dit maakt het mogelijk om samen structurele verandering te realiseren — en tegelijkertijd jouw eigen impact te vergroten.

**Wat kun
jij doen?**

Position papers voor professionals

Stichting leuKtisme heeft position papers voor:

- medische professionals
- juridische professionals
- publieke en commerciële professionals
- onderwijsprofessionals

leuKtisme.nl/positionpaper

Stichting leuKtisme

Wij zetten ons in voor bewustwording, erkenning en maatschappelijke acceptatie van leuKtisme, zowel nationaal als internationaal. Door educatie, beleidsbeïnvloeding en samenwerking met wetenschappelijke en maatschappelijke organisaties streeft Stichting leuKtisme naar een samenleving waarin logisch, ethisch en universeel handelen wordt gewaardeerd en leuKtisten volwaardig kunnen bijdragen.

**Postbus 1
3700 AA Zeist**

**www.leuKtisme.nl
hallo@leuKtisme.nl**

Stichting leuKtisme staat geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 97422584.

v25091 | © 2025 Stichting leuKtisme

Deze position paper is opgesteld door Stichting leuKtisme ten behoeve van bewustwording, kennisdeling en maatschappelijke verandering. De inhoud is gebaseerd op actuele inzichten, praktijkervaringen en het juridisch kader zoals onder andere het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Toepassing en interpretatie zijn voor eigen verantwoordelijkheid. Stichting leuKtisme aanvaardt geen aansprakelijkheid voor besluiten of handelingen die worden genomen op basis van deze publicatie, maar nodigt elke lezer uit tot logisch, ethisch en universeel handelen.